

Część 41 - Ministerstwo Środowiska

Część 41 – Środowisko obejmuje wydatki przeznaczone na finansowanie zadań własnych Ministra Środowiska. Należy podkreślić, że stanowią one tylko część środków przeznaczanych corocznie na finansowanie ochrony środowiska. Zdecydowaną część kosztów w tej dziedzinie, oprócz wydatków w części 85 – Budżety wojewodów ponoszą podmioty gospodarcze, na których ciąży obowiązek uwzględniania w swojej działalności wymogów ochrony środowiska.

Dochody budżetowe

Dochody uzyskiwane w części 41 są stosunkowo niewielkie w porównaniu z wydatkami realizowanymi w ramach tej części budżetu. Spodziewane w 2003 r. dochody wynoszą **5 590 tys. zł**, co stanowi 73% przewidywanego wykonania w roku 2002. Dochody te realizowane będą w następujących działach:

- dziale 020 - Leśnictwo – 1 000 tys. zł;
- dziale 710 - Działalność usługowa - 2 655 tys. zł;
- dziale 750 - Administracja publiczna - 134 tys. zł;
- dziale 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska - 26 tys. zł;
- dziale 925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody - 1 775 tys. zł.

Na dochody te złożą się przede wszystkim wpływy z opłat za koncesje i licencje (46,5% dochodów ogółem), wpływy ze sprzedaży wyrobów i składników majątkowych (19,3% dochodów ogółem), dochody z najmu i dzierżawy (16% dochodów ogółem) oraz wpływy z usług (15,7% dochodów ogółem).

Wydatki budżetowe

W części 41 zaplanowano łączne wydatki w wysokości **140 834 tys. zł** (o 0,6% nominalnie więcej niż w ustawie budżetowej na 2002 r.). Około 4,5% wydatków to wydatki majątkowe, przeważająca część to wydatki bieżące jednostek budżetowych (68,7%). Środki tej części budżetowej rozdysponowane będą w ramach siedmiu następujących działów:

- 020 - Leśnictwo [24,7% łącznych wydatków w części 41],
- 710 - Działalność usługowa [4,9%],
- 750 - Administracja publiczna [22,4%],
- 752 - Obrona narodowa [0,1%],
- 801 - Oświata i wychowanie [0,8%],
- 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska [7,6%],
- 925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody [39,5%].

Tabela. Wydatki w części 41 – Środowisko, realizowane przez Ministra Środowiska (w tys. zł)

Działy	Ustawa budżetowa 2002 r.	Projekt budżetu na 2003 r. (wydatki ogółem)	Stosunek sumy wydatków w 2003 do wydatków w 2002 (%)	Dotacje subwencje	wydatki bieżące	wydatki majątkowe
Wydatki ogółem	140.007	140.834	100,6	36.180	96.791	6.358
Leśnictwo	35.807	34.812	97	33.762	1.050	
Działalność usługowa	9.857	6.906	70		9.906	
Administracja publiczna	27.161	31.489	116		30.685	700
Obrona narodowa	92	94	102		94	
Oświata i wychowanie	1.244	1.155	93		1.004	50
Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	10.240	10.681	104		10.570	108
Ogrody botaniczne i zoologiczne	55.606	55.697	100,1	2.418	46.482	5.500

Dział 020 - Leśnictwo

Zaplanowane w tym dziale wydatki wynoszą **34 812 tys. zł**, co w porównaniu do przewidywanego wykonania wydatków w 2002 r. stanowi kwotę o 2,8% niższą (w stosunku do wielkości wydatków zrealizowanych w 2001 planowane na 2003 r. wydatki są nominalnie niższe o ok. 16%). W ramach tego środka przeznaczone są na:

- dotacje dla Lasów Państwowych (33 762 tys. zł) na m.in. wykup lasów i gruntów do zalesień (100 tys. zł), przebudowę drzewostanów zniszczonych przez huragan w lipcu br. (4.000 tys. zł), realizacja zadań wynikających z Krajowego Programu Zwiększania Lesistości takich jak: zalesianie gruntów porolnych, pielęgnowanie zalesień, zadrzewienia (29 662 tys. zł);

- pokrycie kosztów monitoringu stanu lasu, bieżących ekspertyz, i in. (1 050 tys. zł).

Niewykluczone, że podobnie jak w poprzednich latach również w przyszłym roku w tym dziale realizowane będą wydatki z rezerw celowych - warto bowiem zauważyć, że wśród rezerw celowych przewidziano kredyt na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (588 440 tys. zł) oraz rezerwę na usuwanie skutków klęsk żywiołowych (244,8 mln zł). Leśnictwo jest jednym z tych działów, które dotknięte zostały w ostatnich latach największą redukcją wydatków. Sądząc z planu sytuacja ta nie ulega już dalszemu pogorszeniu, daleko jednak do stwierdzenia, że następuje poprawa.

Dział 710 - Działalność usługowa

W tym dziale wydatki zaplanowano w wysokości **6 906 tys. zł** (tj. 70% kwoty przewidzianej w ustawie budżetowej na 2002 r. – największa redukcja wydatków w tej części budżetowej). Zdaniem ministerstwa, przewidziane środki są niewystarczające do pełnej realizacji zadań (w ramach rozdz. 71005 - *Roboty geologiczne* i rozdz. 71095 - *Pozostała działalność*), konieczne więc będzie wsparcie środkami Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska.

Dział 750 - Administracja publiczna

Ogólne wydatki z budżetu ministra zaplanowane w dziale administracja publiczna wynoszą **31 489 tys. zł** (tj. o 9% więcej od przewidywanego wykonania w 2002 – największy wzrost wydatków w tym dziale). Najwyższe wydatki przewidziano w rozdziale 75001 - *Urzędy naczelnych i centralnych organów administracji rządowej*, tj. w wysokości 24 035 tys. zł, o 7,7% więcej od przewidywanego wykonania w 2002 r. W ramach tego rozdziału przewidziano również finansowanie zadań związanych z procesem negocjacyjnym z UE. Wydatki na współpracę naukowo-techniczną z zagranicą (rozdział 75064 - zadania związane z realizacją umów międzynarodowych) wynoszą 7 293 tys. zł, co w porównaniu do przewidywanego wykonania w roku 2002 oznacza, w ujęciu nominalnym, wzrost o 50,7%.

Dział 752 - Obrona narodowa

W tym dziale finansowane będą wydatki na szkolenia obronne i integrację z NATO. Łączna kwota tych wydatków to 94 tys. zł, co stanowi kwotę o 2,2% wyższą od przewidywanego wykonania w 2002 r.

Dział 801 - Oświata i wychowanie

Zaplanowane wydatki wynoszą 1 155 tys. zł, co stanowi 93% wydatków zaplanowanych w ustawie budżetowej na 2002 r. Tutaj finansowane są zadania z zakresu edukacji ekologicznej (m.in. nagrody dla laureatów konkursów, współpraca z organizacjami pozarządowymi, organizowanie imprez popularyzujących ochronę środowiska, konferencje, szkolenia).

Dział 900 - Gospodarka komunalna i ochrona środowiska

Wydatki wyniosą **10 681 tys. zł**, o 3% więcej od przewidywanego wykonania w roku 2002. Największą z pozycji w tym dziale jest finansowanie działalności Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (10 139 tys. zł, w ramach rozdziału 90014). Zaplanowana kwota wydatków jest wyższa od przewidywanego wykonania w 2002 r. o 5,6%.

W ramach rozdziału 90014 funkcjonuje tzw. **środek specjalny**, czyli wyodrębniony rachunek, na którym są gromadzone i rozdysponowywane środki finansowe na usprawnienie funkcjonowania inspekcji i premie dla pracowników zarówno Głównego Inspektoratu, jak i wojewódzkich inspektoratów. Wpływy tego środka stanowi m.in. część (20%) pobranych kar pieniężnych wymierzonych w wyniku kontroli przestrzegania wymogów ochrony środowiska. Przychody i wydatki tego środka w roku 2003 planowane są na tym samym poziomie i wynoszą 3 592 tys. zł.

Dział 925 - Ogrody botaniczne i zoologiczne oraz naturalne obszary i obiekty chronionej przyrody

Przewidziane wydatki wynoszą łącznie **55 697 tys. zł**, o 5,1% mniej od przewidywanego wykonania w 2002 r. Największą redukcją dotknięta została kategoria wydatków majątkowych – zaplanowana kwota 5 500 tys. zł jest mniejsza o 44,8% od przewidywanego wykonania w roku bieżącym.

Dotację dla gospodarstw pomocniczych w 23 parkach narodowych (przeznaczoną na dofinansowanie kosztów ich działalności do wysokości 20%) zaplanowano w kwocie 2 418 tys. zł, tj. na poziomie 96,5% przewidywanego wykonania w roku 2002. Planowana dotacja stanowi zaledwie 5,8% planowanych kosztów tych gospodarstw.

W odróżnieniu od poprzednich lat, w 2003 r. dla parków narodowych nie przewidziano środków z rezerwy budżetowej.

Podsumowanie

Oceniając projekt budżetu na 2003 rok w części dotyczącej Ministerstwa Środowiska należy zauważyć znaczne obniżenie spodziewanych dochodów (łączna suma planowanych dochodów to ok. 73% przewidywanego wykonania w 2002 r.) oraz utrzymanie ogólnych wydatków na poziomie porównywalnym z rokiem bieżącym. W ujęciu szczegółowym zauważyć można spadek wydatków w niektórych działach - najwyższy w dziale 710 *Działalność usługowa* (30% mniej niż w ustawie budżetowej na 2002). Również w dziale *Leśnictwo*, w którym co prawda spadek wydatków sięga zaledwie 3%, trzeba jednak pamiętać, że wydatki na leśnictwo obniżają się z roku na rok. W innych działach występuje wzrost wydatków, najwyższy - o 15% w stosunku do ustawy budżetowej - w dziale *Administracja publiczna*.